

Το επενδυτικό πλάνο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας

2020/01/15 13:32 στην κατηγορία ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η ΕΕ έχει δεσμευτεί να καταστεί η πρώτη κλιματικά ουδέτερη περιοχή σε παγκόσμιο επίπεδο έως το 2050, για το σκοπό αυτό, απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις, τόσο από την ΕΕ όσο και από τον εθνικό δημόσιο τομέα, καθώς και από τον ιδιωτικό τομέα.

Το επενδυτικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας -το επενδυτικό σχέδιο «Βιώσιμη Ευρώπη»- θα κινητοποιήσει δημόσιες επενδύσεις και θα βοηθήσει να αποδεσμευτούν ιδιωτικά κεφάλαια μέσω των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ, ιδίως του InvestEU, που θα οδηγήσουν σε **επενδύσεις ύψους τουλάχιστον 1 τρισ. ευρώ**.

Μολονότι για τη μετάβαση θα χρειαστεί η συμβολή όλων των κρατών μελών, περιφερειών και τομέων, η κλίμακα της πρόκλησης δεν είναι η ίδια. Ορισμένες περιφέρειες θα επηρεαστούν ιδιαίτερα και θα υποστούν βαθύ οικονομικό και κοινωνικό μετασχηματισμό. Ο Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης θα παράσχει προσαρμοσμένη χρηματοδοτική και πρακτική στήριξη για να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι και να πραγματοποιηθούν οι αναγκαίες επενδύσεις στις εν λόγω περιοχές.

Το επενδυτικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας

Το επενδυτικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας θα κινητοποιήσει χρηματοδότηση της ΕΕ και θα δημιουργήσει ένα υποστηρικτικό πλαίσιο για τη διευκόλυνση και την τόνωση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων που είναι αναγκαίες για τη μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη, "πράσινη" και ανταγωνιστική οικονομία χωρίς αποκλεισμούς.

Το σχέδιο, το οποίο συμπληρώνει άλλες πρωτοβουλίες που έχουν εξαγγελθεί στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας, βασίζεται σε τρεις διαστάσεις:

- **Χρηματοδότηση:** κινητοποίηση βιώσιμων επενδύσεων ύψους τουλάχιστον 1 τρισ. ευρώ κατά την επόμενη δεκαετία. Το μεγαλύτερο από ποτέ μερίδιο δαπανών για τη δράση για το κλίμα και το περιβάλλον από τον προϋπολογισμό της ΕΕ θα προσελκύσει ιδιωτική χρηματοδότηση, ενώ η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων θα διαδραματίσει βασικό ρόλο.
- **Διευκόλυνση:** παροχή κινήτρων για την αποδέσμευση και τον

αναπροσανατολισμό δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων. Η ΕΕ θα παράσχει εργαλεία για τους επενδυτές θέτοντας τη βιώσιμη χρηματοδότηση στο επίκεντρο του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ενώ θα διευκολύνει και τις βιώσιμες επενδύσεις από τις δημόσιες αρχές ενθαρρύνοντας τους πράσινους προϋπολογισμούς και τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις, καθώς και σχεδιάζοντας τρόπους διευκόλυνσης των διαδικασιών έγκρισης κρατικών ενισχύσεων για τις περιφέρειες δίκαιης μετάβασης.

- **Πρακτική στήριξη:** η Επιτροπή θα παρέχει στήριξη σε δημόσιες αρχές και φορείς υλοποίησης έργων κατά τον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό και την εκτέλεση βιώσιμων έργων.

Ο μηχανισμός δίκαιης μετάβασης

Ο μηχανισμός δίκαιης μετάβασης (Just Transition Mechanism, JTM) αποτελεί βασικό εργαλείο ώστε να διασφαλιστεί ότι η μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία πραγματοποιείται με δίκαιο τρόπο, χωρίς να μένει κανείς στο περιθώριο.

Μολονότι για όλες τις περιφέρειες θα απαιτηθεί χρηματοδότηση, και το επενδυτικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας καλύπτει αυτήν την ανάγκη, ο Μηχανισμός παρέχει στοχευμένη στήριξη ώστε να **κινητοποιηθούν τουλάχιστον 100 δισ. ευρώ, την περίοδο 2021-2027**, στις περιφέρειες που πλήττονται περισσότερο, για την άμβλυση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της μετάβασης.

Ο Μηχανισμός θα δημιουργήσει τις αναγκαίες επενδύσεις για να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι και οι κοινότητες που εξαρτώνται από την αλυσίδα αξίας των ορυκτών καυσίμων. Θα συμπληρώνει την ουσιαστική συνεισφορά του προϋπολογισμού της ΕΕ μέσω όλων των προγραμμάτων που έχουν άμεση σχέση με τη μετάβαση.

Ο Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης θα αποτελείται από τρεις κύριες πηγές χρηματοδότησης:

1) Ένα Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, το οποίο θα χρηματοδοτηθεί με νέα ενωσιακά κονδύλια ύψους 7,5 δισ. ευρώ, επιπλέον της πρότασης της Επιτροπής για τον επόμενο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ. Προκειμένου να αξιοποιήσουν το μερίδιό τους από το Ταμείο, τα κράτη μέλη, σε συνεννόηση με την Επιτροπή, θα πρέπει να προσδιορίσουν τις επιλέξιμες περιοχές μέσω ειδικών σχεδίων μετάβασης περιοχών. Επίσης, για κάθε ευρώ από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, θα πρέπει να δεσμευτούν ότι θα συνεισφέρουν χρηματικά ποσά από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, καθώς και να παρέχουν και πρόσθετους εθνικούς πόρους. Συνδυαστικά, με τον τρόπο αυτό θα παρασχεθεί χρηματοδότηση ύψους μεταξύ 30 και 50 δισ. ευρώ, η οποία θα κινητοποιήσει ακόμη περισσότερες επενδύσεις. Το Ταμείο θα παρέχει κατά κύριο λόγο επιχορηγήσεις σε

περιφέρειες. Για παράδειγμα, θα στηρίξει τους εργαζομένους ώστε να αναπτύξουν δεξιότητες και ικανότητες για την αγορά εργασίας του μέλλοντος, ενώ θα βοηθήσει και τις ΜμΕ, τις νεοφυείς επιχειρήσεις και τα εκκολαπτήρια επιχειρήσεων ώστε να δημιουργήσουν νέες οικονομικές ευκαιρίες στις εν λόγω περιφέρειες. Θα στηρίξει επίσης επενδύσεις στον τομέα της μετάβασης στην καθαρή ενέργεια, για παράδειγμα στην ενεργειακή απόδοση.

2) Ένα ειδικό καθεστώς δίκαιης μετάβασης στο πλαίσιο του InvestEU για την κινητοποίηση επενδύσεων ύψους έως και 45 δισ. ευρώ. Με το καθεστώς αυτό θα επιδιωχθεί να προσελκυσθούν ιδιωτικές επενδύσεις, μεταξύ άλλων στους τομείς της βιώσιμης ενέργειας και των μεταφορών, που θα ωφελήσουν τις εν λόγω περιφέρειες και θα βοηθήσουν τις οικονομίες τους να βρουν νέες πηγές ανάπτυξης.

3) Έναν μηχανισμό δανειοδότησης του δημόσιου τομέα σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, με τη στήριξη του προϋπολογισμού της ΕΕ, για την κινητοποίηση επενδύσεων ύψους μεταξύ 25 και 30 δισ. ευρώ. Ο μηχανισμός θα χρησιμοποιηθεί για τη χορήγηση δανείων στον δημόσιο τομέα, παραδείγματος χάριν για επενδύσεις σε δίκτυα τηλεθέρμανσης και ανακαίνιση κτιρίων. Η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετική πρόταση με σχετική ρύθμιση τον Μάρτιο του 2020.

Ο μηχανισμός δίκαιης μετάβασης δεν αφορά μόνο τη χρηματοδότηση: βασιζόμενη σε μια πλατφόρμα δίκαιης μετάβασης, η Επιτροπή θα παρέχει τεχνική βοήθεια στα κράτη-μέλη και τους επενδυτές και θα μεριμνά για τη συμμετοχή κοινοτήτων που πλήττονται, τοπικών αρχών, κοινωνικών εταίρων και μη κυβερνητικών οργανώσεων. Ο Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης θα περιλαμβάνει ένα ισχυρό πλαίσιο διακυβέρνησης με επίκεντρο τα σχέδια δίκαιης μετάβασης περιοχών.